

ZNACZENIE WSPARCIA WYBRANEJ ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ DLA SAMOREALIZACJI MŁODZIEŻY POKOLENIA Z

THE IMPORTANCE OF SUPPORTING A SELECTED NON-GOVERNMENTAL ORGANISATION FOR THE PERSONAL DEVELOPMENT OF GENERATION Z

Karolina Idzikowska^{A-F}, Wiesława Lizińska^{A-F}

Faculty of Economic Sciences, Institute of Economics and Finance, Department of Economic Policy, University
of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland

Wydział Nauk Ekonomicznych, Instytut Ekonomii i Finansów, Katedra Polityki Gospodarczej, Uniwersytet
Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Polska

Idzikowska, K., Lizińska, W. (2026). The importance of supporting a selected non-governmental organisation for the personal development of Generation Z / Znaczenie wsparcia wybranej organizacji pozarządowej dla samorealizacji młodzieży pokolenia Z. *Social Dissertations / Rozprawy Społeczne*, 20(1), 169-181. <https://doi.org/10.29316/rs/224932>

Authors' contribution /
Wkład autorów:

- A. Study design /
Zaplanowanie badań
- B. Data collection /
Zebranie danych
- C. Data analysis /
Dane – analiza
i statystyki
- D. Data interpretation /
Interpretacja danych
- E. Preparation of manu-
script /
Przygotowanie artykułu
- F. Literature analysis /
Wyszukiwanie i analiza
literatury
- G. Funds collection /
Zebranie funduszy

Tables / Tabele: 0

Figures / Ryciny: 3

References / Literatura: 30

Submitted / Otrzymano:

2026-01-27

Accepted / Zaakceptowano:

2026-06-23

Abstract: The aim of the article is to assess the significance of the support provided by a selected NGO for the process of self-actualization and personal development amongst the Generation Z respondents.

Material and methods: The research was conducted by analysing Central Statistical Office's data and the results of own research, which was conducted using a survey in a selected organisation among 31 representatives of Generation Z.

Results: The growing number of NGOs in Poland may increase access to development support. Self-fulfilment was important to respondents, and the organisation's support significantly aided their development. Despite barriers, participation in the programmes strengthened their intrinsic motivation and helped them achieve educational and personal goals.

Conclusions: The organisation may support the personal development of selected Generation Z representatives by combining financial aid with activities that strengthen motivation and soft skills. Effective programmes should integrate both forms of support and adapt them to specific needs.

Keywords: non-governmental organization, Generation Z, youth, personal development

Streszczenie: Celem artykułu jest ocena znaczenia wsparcia udzielanego przez wybraną organizację pozarządową dla procesu samorealizacji i rozwoju osobistego badanych przedstawicieli młodzieży pokolenia Z.

Materiały i metody: Badania zrealizowano w oparciu o analizę danych wtórnych oraz wyniki badań własnych, które odniesiono do wyników badań innych autorów. Dane wtórne pochodziły z raportu GUS. Badania własne zostały przeprowadzone za pomocą kwestionariusza ankiety w wybranej organizacji wśród 31 przedstawicieli pokolenia Z.

Wyniki: Systematyczny wzrost liczby organizacji non-profit w Polsce może sprzyjać poszerzaniu dostępności wsparcia rozwojowego dla młodzieży. Samorealizacja była dla badanych bardzo istotna, a wsparcie badanej organizacji było przez respondentów oceniane

Adres korespondencyjny: Karolina Idzikowska, Wydział Nauk Ekonomicznych, Instytut Ekonomii i Finansów, Katedra Polityki Gospodarczej, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, ul. Oczapowskiego 4, 10-719 Olsztyn, Polska; email: karolina.idzikowska@uwm.edu.pl ORCID: 0009-0004-3797-3479

Copyright: © 2026 Karolina Idzikowska, Wiesława Lizińska

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0).

jako ważne dla ich rozwoju. Mimo barier młodzi podejmowali działania sprzyjające samorealizacji, a udział w działaniach organizacji był przez respondentów wiązany ze wzrostem motywacji oraz łatwiejszą realizacją celów edukacyjnych i osobistych.

Wnioski: Badana organizacja może stanowić przykład środowiska wspierającego rozwój osobisty wybranej grupy przedstawicieli pokolenia Z. Pomoc finansowa może redukować bariery ekonomiczne, a działania merytoryczne wzmacniają motywację i kompetencje miękkie. Skuteczne programy powinny łączyć oba typy wsparcia i elastycznie dopasowywać ofertę do potrzeb.

Słowa kluczowe: organizacja pozarządowa, pokolenie Z, młodzież, rozwój osobisty

Wstęp

Organizacje pozarządowe (NGO) to instytucje, które działają niezależnie od rządu i mają na celu realizację konkretnych misji społecznych, środowiskowych, a także charytatywnych. Ich forma i zakres działań mogą różnić się w zależności od kontekstu społecznego i kulturowego, w jakim funkcjonują (Jakubczak-Krawczyńska, 2023, s. 8).

Pod koniec XX wieku NGO, początkowo skupione na pomocy społecznej, zaczęły odgrywać coraz większą rolę w polityce, co wzbudziło również rosnące zainteresowanie badaczy w Polsce i na świecie (Kucharska, 2020, s. 32; Abiddin i in., 2022, s. 1). Stanowią one bardzo istotny, dynamicznie rozwijający się sektor, mieszczący się obok sektora prywatnego i państwowego, który nastawiony jest na działalność społeczną, a nie na osiąganie zysku (Dziob-Zadworna, 2025, s. 107; Chaskin, Greenberg, 2015, s. 248).

NGO są silnie osadzone w lokalnym środowisku społecznym i kulturowym, a ich rolą jest wspieranie rozwoju lokalnego, aktywizacja społeczności lokalnej, kształtowanie więzi i relacji między ludźmi oraz wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego (Adamowicz, 2015, s. 11; Skalska, Koskowski, 2017, s. 68).

Jako ważni interesariusze rozwoju lokalnego NGO mogą wzmacniać skuteczność i uzupełniać działania samorządu poprzez sygnalizowanie potrzeb społecznych, współtworzenie celów oraz współrealizację inicjatyw na rzecz mieszkańców. Efektywnie działający samorząd, budując z nimi partnerskie relacje i wykorzystując lokalny potencjał endogeniczny, jest w stanie szybciej i trafniej dobierać narzędzia rozwojowe oraz reagować na wyzwania pojawiające się w otoczeniu (Marks-Bielska i in., 2020, s. 330; Adamowicz, Zwolińska-Ligaj, 2021, s. 41-42; Anheier, Toepler, 2022, s. 4; Andrew i in., 2020, s. 53).

W tym ujęciu NGO mogą stanowić istotny element wsparcia społecznego, ponieważ odpowiadają na potrzeby grup wymagających pomocy oraz tworzą przestrzeń aktywności obywatelskiej, edukacyjnej i rozwojowej. W literaturze międzynarodowej wskazuje się, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą wnosić wartość dodaną w porównaniu z podmiotami publicznymi i komercyjnymi, m.in. poprzez budowanie kapitału społecznego, wzmacnianie relacji lokalnych oraz rozwijanie zaangażowania obywatelskiego. Z ekonomicznego punktu widzenia ich działalność można więc analizować jako formę inwestowania w zasoby społeczne i ludzkie, szczególnie wtedy, gdy obejmuje edukację, szkolenia, wolontariat oraz działania wzmacniające kompetencje młodych osób (Wæraas i in., 2024, s. 758, 760; Anheier, 2023, s. 1116; de Moraes Holanda i in., 2023, s. 1122).

NGO wspierają rozwój lokalnych społeczności, angażując się w pomoc osobom wykluczonym, z niepełnosprawnościami, dzieciom i młodzieży, m.in. poprzez organizację szkoleń, wsparcie w poszukiwaniu pracy, rozwijanie pasji i zainteresowań, a także budowanie świadomości obywatelskiej,

dzięki czemu przyczyniają się do wzmacniania potencjału społecznego i aktywności obywateli (Ochryra i in., 2024, s. 74-75; Lendzion, 2024, s. 108). Działalność NGO przyciąga wiele osób, których motywacją często jest potrzeba wywierania wpływu, budowania więzi z innymi, uzyskania uznania społecznego, poszerzania wiedzy oraz wzmacniania poczucia własnej wartości, która może być definiowana jako potrzeba samorealizacji (Smoleńska, Tomaszewska, 2022, s. 39).

Pojęcie samorealizacji jest uznawane za potrzebę najwyższego szczebla w hierarchii potrzeb Masłowa. Odnosi się ono do dążenia jednostki do pełnego wykorzystania własnego potencjału oraz rozwijania zainteresowań i kompetencji. Jednocześnie jej realizacja wymaga nie tylko samego pragnienia rozwoju, lecz także warunków, które umożliwiają podejmowanie działań i podtrzymywanie motywacji (Wygnańska, Kostrzyńska, 2025, s. 18-19).

W niniejszym artykule samorealizacja młodzieży została ujęta przede wszystkim w perspektywie ekonomii społecznej jako proces rozwijania zasobów istotnych dla dalszej edukacji, aktywności zawodowej i społecznej. Takie ujęcie nawiązuje do teorii kapitału ludzkiego, zgodnie z którą wiedza, umiejętności i kompetencje mogą być traktowane jako zasoby zwiększające możliwości jednostki w edukacji i na rynku pracy. W tym kontekście wsparcie NGO można analizować jako działanie sprzyjające rozwojowi kapitału ludzkiego i społecznego młodych osób (Schultz, 1961; Becker, 1964).

Potrzeba samorealizacji jest niezwykle ważna w życiu ludzi, a jej odbiór jest różny w zależności od pokolenia. Jedną z grup, które chcą rozwijać potrzebę samorealizacji, jest społeczność pokolenia Z. To grupa młodego pokolenia, która często jest utożsamiana z innym spojrzeniem na świat, prezentująca inne postawy, wartości i oczekiwania (Duda-Machejek, 2024, s. 95). Cenią oni w sobie rozwój osobisty, a nowe technologie są im bliskie (Dolot, 2018, s. 46-47). Większość przedstawicieli tej generacji dopiero wchodzi na rynek pracy, wnosząc świeże spojrzenie na karierę i oczekiwania wobec środowiska zawodowego. Dorastając z mediami elektronicznymi, są od nich silnie uzależnieni, a dzięki mobilności i znajomości języków obcych swobodnie podejmują wyzwania zawodowe na całym świecie, często korzystając z Internetu do pracy i nauki (Pham i in., 2024, s. 1).

W działalność organizacji pozarządowych coraz częściej zaangażowane są osoby do 30. roku życia, również w warunkach niestabilności gospodarczej. Co więcej, młodzi ludzie oceniają zdobyte w tego typu organizacjach umiejętności jako przydatne w dalszym rozwoju edukacyjnym, zawodowym i społecznym (Dąbrowski, Jaśkiewicz, Stępnik, 2024; Charycka i in., 2024, s. 4; Morrison i in., 2025; Schoon i in., 2025, s. 1).

Metodyka badań

Głównym celem artykułu była ocena znaczenia wsparcia udzielanego przez wybraną organizację pozarządową dla procesu samorealizacji i rozwoju osobistego badanych przedstawicieli młodzieży pokolenia Z. Sformułowano szereg pytań badawczych: Jakie znaczenie ma potrzeba samorealizacji dla młodzieży pokolenia Z oraz w jakich obszarach przejawia się ona najczęściej? Jak młodzież pokolenia Z ocenia wsparcie udzielane przez organizację pozarządową (finansowe i merytoryczne) oraz jakie są sposoby wykorzystania otrzymanych środków? W jakim stopniu współpraca z organizacją pozarządową wpływa na rozwój kompetencji młodzieży pokolenia Z oraz jakie bariery ograniczają ich rozwój i samorealizację?

W oparciu o pytania badawcze sformułowano hipotezę: Współpraca z badaną organizacją pozarządową oraz otrzymywane w jej ramach wsparcie stanowią istotny czynnik sprzyjający

procesowi samorealizacji i rozwoju osobistego przedstawicieli młodzieży z pokolenia Z, mimo występowania u nich barier, tj. brak czasu i ograniczenia finansowe.

Na podstawie ww. pytań sformułowano cele szczegółowe:

1. Identyfikacja poziomu istotności samorealizacji i sposobu w jaki młodzież ją osiąga.
2. Ocena stopnia dopasowania poszczególnych form wsparcia oferowanych młodzieży pokolenia Z przez wybraną organizację pozarządową.
3. Określenie kompetencji rozwijanych przez pokolenie Z dzięki współpracy z badaną organizacją pozarządową.

Badania zrealizowano w oparciu o analizę danych wtórnych oraz wyników badań własnych. Dane wtórne pochodziły z raportu „Sektor non-profit w 2022 roku” Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Badania własne przeprowadzono za pomocą kwestionariusza ankiety w wybranej organizacji pozarządowej wśród 31 wolontariuszy urodzonych między 1997 a 2010 rokiem. Badana organizacja funkcjonuje w środowisku lokalnym i regionalnym od 1999 r., a jej działalność koncentruje się przede wszystkim na wspieraniu dzieci, młodzieży oraz studentów z powiatu o niskim poziomie rozwoju Warmii i Mazur. Istotnym elementem jej aktywności są programy stypendialne adresowane do młodych osób kontynuujących edukację, wykazujących aktywność społeczną oraz znajdujących się w sytuacji wymagającej wsparcia. Organizacja łączy pomoc finansową z działaniami edukacyjnymi i rozwojowymi, obejmującymi m.in. szkolenia, inicjatywy lokalne, działania wolontariackie oraz przedsięwzięcia wzmacniające kompetencje społeczne i organizacyjne młodzieży. Jej specyfika polega więc na łączeniu funkcji pomocowej, edukacyjnej i aktywizującej, co ma znaczenie dla interpretacji wyników badania, ponieważ respondenci korzystali zarówno ze wsparcia materialnego, jak i merytorycznego.

Kwestionariusz ankiety obejmował zarówno pytania zamknięte, jak i pytanie otwarte. Pytania otwarte umożliwiły respondentom swobodne opisanie wpływu wsparcia organizacji na rozwijanie hobby i samorealizację. Odpowiedzi te wykorzystano do analizy jakościowej stanowiącej uzupełnienie wyników analizy ilościowej.

Kwestionariusz ankiety miał charakter autorski i został przygotowany na potrzeby niniejszego badania w oparciu o cel badań oraz analizę literatury. Obejmował pytania dotyczące znaczenia samorealizacji, sposobów w jaki może zostać osiągnięta, oceny wsparcia finansowego i merytorycznego, wykorzystania otrzymanych środków, kompetencji rozwijanych dzięki współpracy z organizacją oraz barier ograniczających rozwój młodych osób. Dobór próby miał charakter celowy, ponieważ badaniem objęto osoby spełniające określone kryteria: przynależność do pokolenia Z, współpraca z badaną organizacją oraz korzystanie w ostatnich dwóch latach zarówno ze wsparcia finansowego, jak i merytorycznego. Ze względu na niewielką liczebność próby oraz objęcie badaniem jednej organizacji wyniki należy traktować jako studium przypadku.

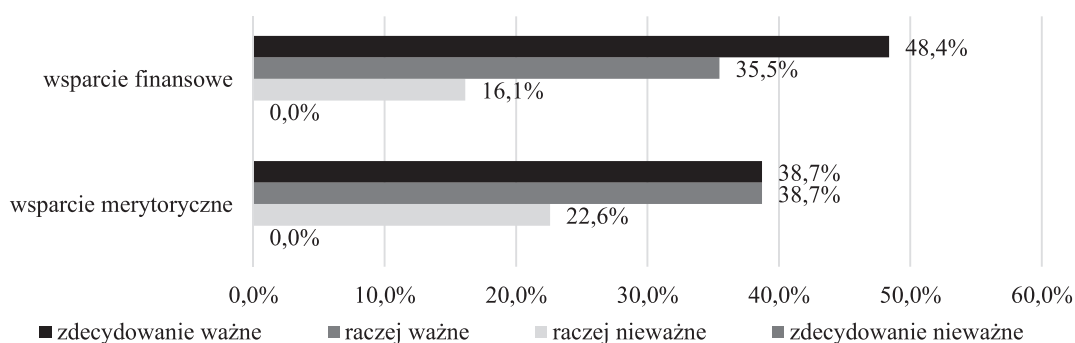
Większość uczestników badania to kobiety (71%), a przeważająca część (61,3%) urodziła się w latach 1997-2003. Około jedna trzecia badanych (32,3%) współpracowała ponadto z tą organizacją od 2 do 4 lat, podczas gdy nieco mniejsza część badanych (29,0%) współpracowała z nią ponad 5 lat. W kontekście statusu edukacyjno-zawodowego, większość respondentów to studenci (48,4%), z czego niemalże 20% jednocześnie pracowało. Ponadto, prawie 20% uczestników to uczniowie, z czego ponad 12% pracowało.

Wyniki badań

W 2022 r. w Polsce aktywnie działało 115,5 tys. zarejestrowanych NGO, co stanowi wzrost o 14,7% względem 2014 r. Najwięcej organizacji koncentrowało swoją działalność wokół sportu, turystyki i rekreacji (24,5%), ale znaczący odsetek działał również w obszarach ważnych z perspektywy rozwoju młodych ludzi – tj. edukacja i wychowanie (8,9%) czy rozwój lokalny (społeczny i ekonomiczny) (7,5%). Może to świadczyć o tym, że NGO nie tylko odpowiadają na potrzeby różnych grup społecznych, ale także aktywnie wspierają proces edukacyjny, społeczny i obywatelski młodzieży (GUS, 2024). Jak wynika z danych przedstawionych w raporcie główną grupą osób, na rzecz do których podejmowane są przez NGO działania są dzieci i młodzież (70%)¹ (Charycka i in., 2024, s. 41).

Na podstawie wyników badań własnych można wskazać, że młodzież objęta badaniem była aktywna w realizowaniu własnych celów i pasji. Ponad połowa respondentów (54,8%) podejmowała takie działania czasami, natomiast 41,9% robiło to regularnie. Samorealizacja była przez badanych najczęściej utożsamiana z dalszą nauką (80,6%), rozwijaniem hobby (77,4%), a także uczestnictwem w kursach i szkoleniach.

W tym ujęciu badana organizacja może być analizowana jako przykład środowiska wspierającego rozwój młodzieży. Stwarzała ona możliwości sprzyjające samorealizacji respondentów oraz kształtowaniu systemu wartości, a równocześnie stanowiła przestrzeń umożliwiającą podejmowanie aktywności prospołecznej i obywatelskiej. Badana organizacja oferowała zróżnicowane formy wsparcia (zarówno wsparcie finansowe, jak i merytoryczne), a na podstawie opracowanych wyników badań można wskazać, które z tych obszarów są dla badanych najbardziej istotne (Rycina 1).

Rycina 1. Stopień istotności poszczególnych rodzajów wsparcia oferowanych przez organizację

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Zdecydowana większość badanych przeznaczyła otrzymane środki finansowe na cele wspierające edukację i codzienne funkcjonowanie – najczęściej na zakup książek (64,5%), pokrycie kosztów utrzymania podczas studiów (58,1%) oraz zakup sprzętu elektronicznego, tj. laptop, telefon czy słuchawki (51,6%). Potwierdzają to także wypowiedzi badanych. Jedna z osób badanych podkreśliła: „dzięki stypendium miałam więcej czasu wolnego i dzięki temu mogłam realizować

¹ Badanie zostało przeprowadzone na grupie 1012 stowarzyszeń i fundacji przez Stowarzyszenie Klon/Jawor w okresie wrzesień-listopad 2024 r. Przy wskazaniu głównej grupy odbiorców respondenci mieli możliwość wyboru więcej niż jednej odpowiedzi.

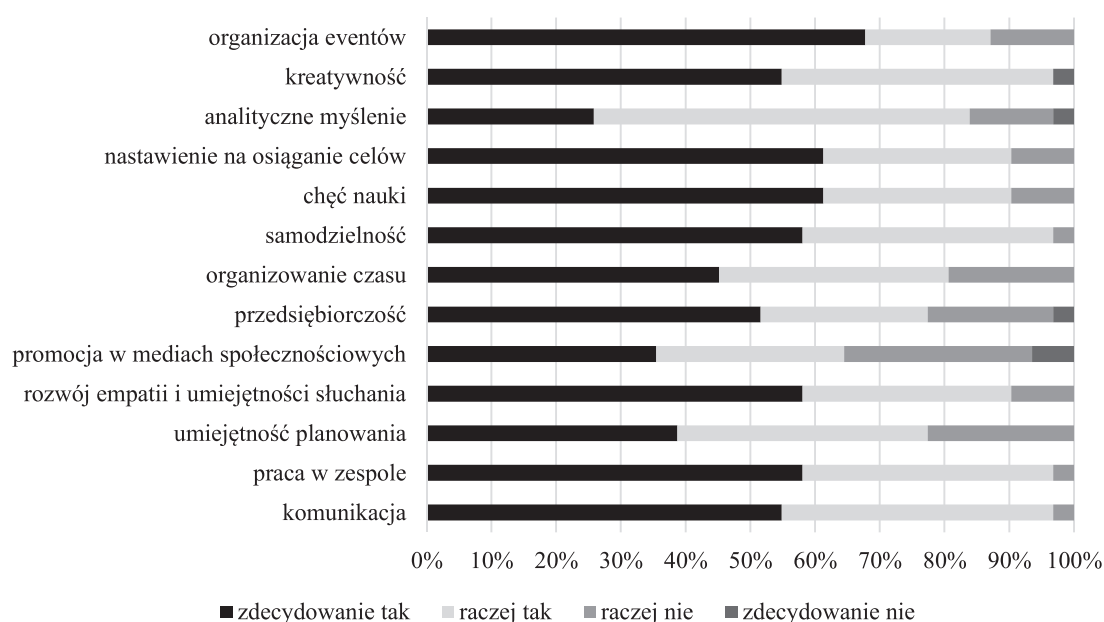
swoje hobby". Potwierdza to, że pomoc finansowa nie tylko umożliwiała zakup konkretnych dóbr czy usług, ale również może ograniczać presję ekonomiczną, tworząc warunki do rozwoju zainteresowań. Na podstawie wyników można było zauważyć, że młodzież koncentrowała się przede wszystkim na inwestowaniu w rozwój edukacyjny oraz praktyczne narzędzia wspierające naukę. Co istotne, aż 90,3% uczestników badania uznało, że otrzymane wsparcie finansowe było dla nich wystarczające. Tylko 9,7% wyraziło opinię, że pomoc ze strony organizacji była raczej niewystarczająca.

Oprócz wsparcia materialnego ważnym elementem działań organizacji według badanych były działania edukacyjne. Z przedstawionych danych wynika, że badani najwyżej oceniali wsparcie merytoryczne związane z rozwojem kompetencji i przygotowaniem do przyszłości zawodowej. Szczególnie często wskazywano chęć zdobycia umiejętności ułatwiających znalezienie pracy (74,2% „zdecydowanie ważny”), bycia wolontariuszem oraz pomoc innym (71%), a także opanowanie nowych umiejętności (71%).

Tematyka oferowanych szkoleń miała również wpływ na poziom zainteresowania uczestników i ich ocenę wartości współpracy z organizacją. Młodzież została poproszona o ocenę zainteresowania poszczególnymi zakresami tematycznymi szkoleń, oferowanymi przez badaną organizację, w skali od 1 (najmniej interesujące) do 4 (najbardziej interesujące). Najbardziej interesujące szkolenia według badanych odbywały się z zakresu technik prezentacji – aż 83,9% respondentów oceniło je na poziomie 3 lub 4, co może świadczyć o tym, że uczestnicy wybierali je ze względu na ich praktyczny charakter oraz postrzegali rozwój kompetencji wystąpień publicznych jako ważny i wart pogłębienia. Wysoko oceniono również szkolenia z komunikacji społecznej (48,4% – ocena 4) oraz negocjacji (54,8% – ocena 4).

Najniżej oceniono tematy szkoleń związane z ekologią i ochroną środowiska – odpowiednio 32,3% i 29% respondentów przyznało im ocenę 1 lub 2. Może to wskazywać na to, że w obecnej formie zagadnienia te nie trafiały w oczekiwania badanych lub wymagają lepszego dopasowania do perspektywy młodego pokolenia. Tylko 22,6% respondentów było zdania, że działalność organizacji nie miała w tym zakresie większego znaczenia.

Dzięki analizie wyników respondenci deklarowali, że organizacja przyczyniała się do rozwoju wielu kluczowych kompetencji u młodych ludzi (Rycina 2). Młodzież pokolenia Z zadeklarowała, że dzięki uczestnictwu w działaniach organizowanych przez organizację rozwinęła swoje kompetencje w zakresie umiejętności organizacji wydarzeń (67,7%), chęci nauki (61,3%), nastawienia na osiąganie celów (61,3%) oraz samodzielności (58,1%).

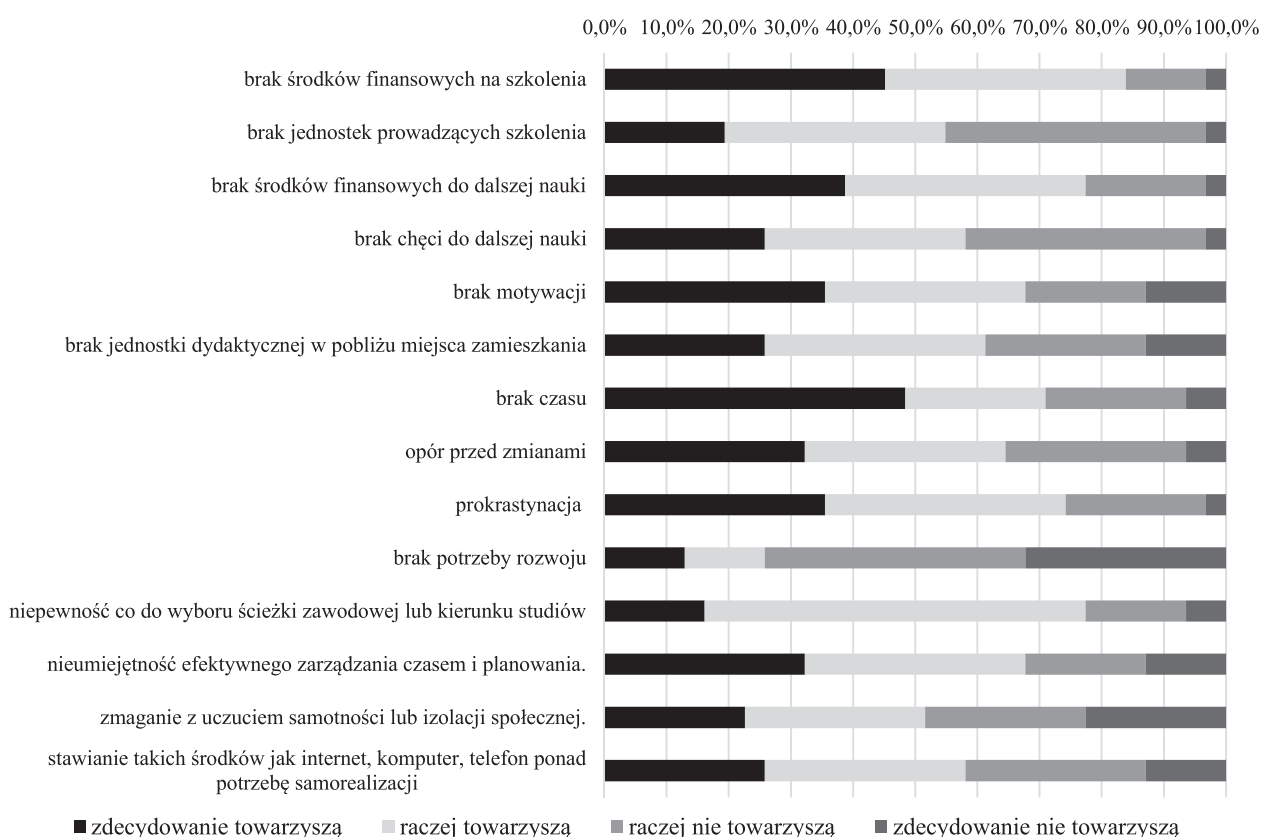

Rycina 2. Kompetencje rozwinięte przez młodzież pokolenia Z dzięki uczestniczeniu w działaniach organizacji pozarządowej

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Zdecydowana większość respondentów (96,8%) podkreślała, że kompetencje nabyte podczas współpracy z organizacją miały pozytywny wpływ na ich dalszy rozwój, co może oznaczać, że nabyte umiejętności były przez respondentów postrzegane jako praktyczne i możliwe do wykorzystania poza działalnością organizacji. Dodatkowo, znacząca liczba respondentów (87,1%) przyznała, że wsparcie udzielane przez organizację stanowiło istotny czynnik motywujący do kontynuowania nauki na studiach, co może potwierdzać ważną rolę w stymulowaniu dalszego kształcenia się i rozwoju osobistego. Ponadto, prawie wszyscy ankietowani (96,8%) wyrażali przekonanie, że zdobyte dzięki organizacji kompetencje mogą wpłynąć na ich szanse na przyszłą karierę zawodową, co może świadczyć o pozytywnej ocenie działań organizacji przez badanych.

Podejmowanie działań mających na celu wspieranie zaspokajania potrzeby rozwoju wiązało się często z licznymi barierami ze strony młodzieży, które mogą ten proces spowolnić lub uniemożliwić (Rycina 3).

Rycina 3. Problemy towarzyszące samorealizacji

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Z przeprowadzonego badania wynika, że młodzi ludzie posiadają silną motywację do rozwoju, jednak bariery tj. brak zasobów finansowych i czasowych, mogą ograniczać ich możliwości samorealizacji. Młodzi ludzie twierdzili, że w ich dążeniu do samorealizacji rzadziej występowała bariera braku chęci rozwoju. To sugeruje, że ich motywacja do rozwoju osobistego była silna lub przynajmniej bardziej dominująca niż inne czynniki ograniczające.

Działalność badanej organizacji nie tylko odpowiada na konkretne potrzeby edukacyjne czy materialne młodzieży, ale przede wszystkim stwarza przestrzeń do rozwoju pasji, kompetencji i osobistych aspiracji. Młodzi ludzie postrzegają różnorodne formy edukacji i rozwoju zawodowego jako kluczowe elementy samorealizacji – dalszą naukę (80,7%), rozwijanie hobby (77,4%), uczestnictwo w zajęciach językowych (61,3%), kursach (58,1%) i szkoleniach (54,8%). Perspektywę tę pogłębiają odpowiedzi respondentów udzielone w pytaniu otwartym dotyczącym wpływu badanej organizacji na rozwijanie hobby. Jedna z osób wskazała, że organizacja „stworzyła przestrzeń do działania, pozwoliła na próbowanie nowych rzeczy, a tym samym odkrywanie nowych hobby, umożliwiła wymianę doświadczeń z innymi osobami, pomogła finansować wydatki”. Wypowiedź ta potwierdza, że wsparcie organizacji miało nie tylko wymiar materialny, lecz także społeczny i motywacyjny, sprzyjając podejmowaniu nowych aktywności oraz wzmacnianiu poczucia sprawczości młodych ludzi.

Dyskusja

Na podstawie wyników badań własnych można wnioskować, że badani respondenci pozytywnie oceniali wsparcie oferowane przez badaną organizację, szczególnie wtedy, gdy sprzyjało ono ich rozwojowi osobistemu i edukacyjnemu. Wnioski te są spójne z badaniami przeprowadzonymi przez Dolot (2018, s. 46-47), która wskazuje, że przedstawiciele pokolenia Z wysoko cenią samorozwój, a nowe technologie stanowią dla nich naturalne środowisko funkcjonowania². Jednocześnie młodzi są skłonni pozostawać dłużej u jednego pracodawcy, o ile praca daje im poczucie sensu i możliwość samorealizacji. W badanej grupie młodzieży pokolenia Z samorealizacja była najczęściej łączona z dalszą nauką, rozwijaniem hobby oraz udziałem w kursach i szkoleniach. Potwierdza to, że młodzi ludzie postrzegają rozwój osobisty przede wszystkim przez pryzmat działań praktycznych, edukacyjnych i kompetencyjnych.

W tym kontekście badana organizacja może być analizowana jako środowisko wspierające rozwój młodzieży objętej badaniem. Jej znaczenie nie ogranicza się wyłącznie do przekazywania pomocy finansowej, lecz obejmuje także tworzenie przestrzeni do aktywności społecznej, budowania relacji, rozwijania kompetencji i wzmacniania poczucia sprawczości. W badanej grupie szczególnie widoczne były dwa wzajemnie uzupełniające się wymiary wsparcia: materialny oraz merytoryczny. Pierwszy z nich zmniejszał bariery ekonomiczne, drugi natomiast sprzyjał rozwijaniu umiejętności potrzebnych w dalszej edukacji, pracy zawodowej i działalności społecznej.

Znaczenie wsparcia merytorycznego znajduje potwierdzenie w badaniach Dolińskiej, Grabowskiej oraz Nahajowskiej (2016, s. 39-40)³, według których wolontariat (rozumiany jako forma współpracy i zaangażowania w działania organizacji (w tym NGO)) może ułatwiać wejście na rynek pracy przede wszystkim poprzez zdobycie praktycznych umiejętności (16,3%) oraz wzmocnienie CV jako mocnej strony życiorysu (16,3%). Istotne znaczenie przypisywano także możliwości nawiązania cennych kontaktów (15,7%) i zdobycia doświadczenia oczekiwanego przez pracodawców (13,9%), a w dalszej kolejności rozwijaniu współpracy (10,8%) oraz poznaniu funkcjonowania danej placówki/organizacji (10,8%). Podobny mechanizm można zauważyć w badanej grupie, w której respondenci wysoko oceniali możliwość zdobywania nowych umiejętności, rozwijania kompetencji społecznych i organizacyjnych oraz przygotowania do przyszłej aktywności zawodowej.

Wyniki badań korespondują również z rezultatami badań przeprowadzonych w województwie małopolskim⁴, które potwierdzają, że zdecydowana większość młodych osób ocenia kompetencje zdobyte dzięki współpracy z NGO jako przydatne w dalszym rozwoju (Dąbrowski i in., 2024). Młodzi często korzystają ze wsparcia w edukacji pozaformalnej oferowanej przez NGO, co może być wynikiem ich oceny edukacji formalnej nabywanej w szkole. W badaniu przeprowadzonym przez Fundację Ważne Sprawy i More in Common Polska⁵ (Gagatek i in., 2025, s. 50) młodzi dorośli deklarują, że szkoła nie przygotowała ich do wejścia w dorosłość (62%), nie wspierała pla-

² Badanie zostało przeprowadzone przez A. Dolot we współpracy z Grupą ATERIMA w 2017 r. W badaniu wzięło udział 1162 przedstawicieli pokolenia Z.

³ Badanie zostało przeprowadzone przez: A. Dolińską, M. Grabowską, N. Nahajowską w 2016 r. W badaniu wzięło udział 100 (byłych i obecnych) wolontariuszy z województwa dolnośląskiego.

⁴ Badanie zostało przeprowadzane przez Zarząd Województwa Małopolskiego w ramach zadania „Badanie kondycji wolontariatu w małopolskich organizacjach pozarządowych” w 2024 r. W badaniu wzięło udział 285 organizacji pozarządowych i 189 wolontariuszy.

⁵ Badanie zostało przeprowadzone przez przedsiębiorstwo Optima24 dla Fundacji Ważne Sprawy i More in Common Polska w listopadzie 2024 r. W badaniu wzięło udział 1002 młodych osób.

nowania przyszłości (55%), a także w ograniczonym stopniu rozwijała krytyczne myślenie (47%). Zestawienie tych danych z rezultatami współpracy z organizacją może wskazywać na to, że działania NGO mogą minimalizować deficyty systemu szkolnego, dostarczając kompetencji i wsparcia istotnych dla dalszego kształcenia oraz planowania ścieżki zawodowej.

Na podstawie uzyskanych wyników można zaproponować uproszczony model zależności między wsparciem badanej organizacji pozarządowej a samorealizacją respondentów. W modelu tym wsparcie NGO oddziałuje na samorealizację poprzez dwa główne mechanizmy. Pierwszy z nich to redukcja barier, przede wszystkim finansowych, dzięki czemu respondenci zyskują większy dostęp do zasobów edukacyjnych, sprzętu, kursów i możliwości rozwijania zainteresowań. Drugi mechanizm polega na wzmacnianiu kompetencji i motywacji poprzez udział w szkoleniach, wolontariacie, wydarzeniach oraz relacjach społecznych. W rezultacie organizacja pozarządowa może sprzyjać rozwojowi poczucia sprawczości, samodzielności i gotowości do dalszego kształcenia.

Podsumowanie i wnioski

Na podstawie przeprowadzonych badań można wnioskować, że badana organizacja pozarządowa była przez respondentów postrzegana jako ważne źródło wsparcia finansowego i merytorycznego oraz jako sprzyjająca rozwojowi osobistemu, edukacyjnemu i społecznemu. Wnioski te należy jednak odnosić wyłącznie do badanej grupy oraz do kontekstu funkcjonowania analizowanej organizacji.

Z perspektywy respondentów organizacje pozarządowe mogą oferować wsparcie, które odpowiada ich realnym potrzebom – zarówno materialnym, jak i rozwojowym (niematerialnym). Na podstawie analizy oceny dwóch kluczowych form pomocy oferowanych przez badaną organizację można wskazać, że najbardziej oczekiwaną formą pomocy było wsparcie finansowe. Mogło to być związane z ograniczonymi możliwościami samodzielnego finansowania edukacji i potrzeb życiowych. Mimo to rola pomocy merytorycznej ujawniała się jako istotny element długofalowego oddziaływania na samorealizację respondentów poprzez budowanie kompetencji, pewności siebie i motywacji.

Różnorodność oferowanych szkoleń i wydarzeń może również sprzyjać rozwijaniu pasji i zainteresowań młodzieży oraz wspierać ich rozwój osobisty i zawodowy. Respondenci deklarowali, że współpraca z badaną organizacją sprzyjała rozwijaniu wybranych kompetencji, które postrzegali jako przydatne w dalszej edukacji i przyszłej aktywności zawodowej.

Kolejnym istotnym elementem analizy jest to, że rozwój edukacyjny i zawodowy stanowi kluczowy element samorealizacji dla młodzieży. Dalsza nauka, rozwijanie zainteresowań oraz uczestnictwo w kursach czy szkoleniach to ważne elementy w kształtowaniu tożsamości i rozwoju osobistego młodych ludzi. Jednocześnie wyniki badań wskazały na występowanie barier utrudniających samorealizację, tj. brak czasu, środków finansowych oraz niepewność co do przyszłości zawodowej, co mogło znacząco ograniczać możliwości rozwoju tej grupy społecznej. Na ich podstawie można również wnioskować, że skuteczne programy wsparcia powinny łączyć pomoc materialną z działaniami merytorycznymi (np. mentoringiem, doradztwem edukacyjno-zawodowym oraz szkoleniami kompetencyjnymi), aby wzmacniać długofalową motywację i poczucie sprawczości młodych ludzi.

Należy jednak podkreślić, że badanie miało charakter studium przypadku i zostało przeprowadzone wśród beneficjentów jednej NGO, dlatego uzyskanych wyników nie należy uogólniać na

całą populację młodzieży pokolenia Z. Pozwalają one natomiast ukazać doświadczenia konkretnej grupy młodych osób korzystających jednocześnie ze wsparcia finansowego i merytorycznego.

W świetle przeprowadzonego badania badana organizacja pozarządowa może być postrzegana jako podmiot wspierający samorealizację badanych przedstawicieli młodzieży pokolenia Z. Jej działania mogą wspierać rozwój edukacyjny i zawodowy badanej grupy, dlatego kontynuacja i rozwój tego typu programów mogą mieć znaczenie dla wzmacniania zasobów edukacyjnych i społecznych młodych osób. Jednocześnie warto podkreślić, że oferta edukacyjna organizacji powinna być możliwie elastyczna i odpowiadać na realne zainteresowania młodych – zwłaszcza w obszarach kompetencji praktycznych i interpersonalnych, które respondenci oceniali jako najbardziej atrakcyjne. Uzyskane wyniki pozwalają pozytywnie odnieść się do postawionej hipotezy, wyłącznie w odniesieniu do badanej grupy respondentów i analizowanej organizacji. Weryfikacja hipotezy miała charakter opisowy, ponieważ opierała się na deklaracjach badanych dotyczących znaczenia wsparcia finansowego i merytorycznego, rozwijanych kompetencji, motywacji do dalszej nauki oraz barier ograniczających samorealizację. Zaproponowany w dyskusji model wskazuje, że wsparcie badanej organizacji może sprzyjać samorealizacji poprzez dwa mechanizmy: redukcję barier oraz wzmacnianie kompetencji i motywacji.

Literatura:

1. Abiddin, N. Z., Ibrahim, I., Abdul Aziz, S. A. (2022). Non-Governmental Organisations (NGOs) and Their Part towards Sustainable Community Development. *Sustainability*, 14(8), 4386. <https://doi.org/10.3390/su14084386>
2. Adamowicz, M. (2015). Lokalne strategie innowacji jako narzędzie zarządzania rozwojem powiatów stanowiących obszary potencjalnego wzrostu lubelszczyzny. *Roczniki Naukowe Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu*, 17(3), 11-18.
3. Adamowicz, M., Zwolińska-Ligaj, M. (2021). *Lokalne strategie innowacji jako instrument kreowania innowacyjności i wspierania rozwoju*. Wydawnictwo Państwowej Szkoły Wyższej im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej.
4. Andrew, S., Bacot, H., Craw, M. (2020). A Multiorganizational Cooperation Framework for Neighborhood Disaster Resilience. *State and Local Government Review*, 52(1), 53-66. <https://doi.org/10.1177/0160323X19898516>
5. Anheier, H. K. (2023). Comparative research on nonprofit organizations and sectors: Looking back and looking forward. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 34(6), 1115-1121. <https://doi.org/10.1007/s11266-023-00608-5>
6. Anheier, H. K., Toepler, S. (2022). *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429299681>
7. Becker, G. S. (1964). *Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education*. National Bureau of Economic Research.
8. Charycka, B., Bednarek, J., Belina, A., Gumkowska, M. (2025). *Kondycja organizacji pozarządowych. Stowarzyszenie Klon/Jawor*. Pobrane z: https://api.ngo.pl/media/get/258004?utm_campaign=&utm_content=%20Raport%20%22Kondycja%20organizacji%20pozarz%C4%85dowych%202024%22&utm_medium=email&utm_source=getresponse (data dostępu: 13.06.2025).

9. Chaskin, R., Greenberg, D. (2015). Between Public and Private Action: Neighborhood Organizations and Local Governance. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 44(2), 248-267. <https://doi.org/10.1177/0899764013510407>
10. Dąbrowski, A., Jaśkiewicz, P., Stępnik, K. (2024). *Badanie kondycji wolontariatu w małopolskich organizacjach pozarządowych. Raport z badań*. Pobrane z: <https://www.malopolska.pl/aktualnosci/wspolpraca/kondycja-wolontariatu-w-malopolskich-organizacjach-pozarzadowych-raport> (data dostępu: 09.11.2025).
11. de Morais Holanda, B., Kim, H., Appe, S. (2023). Comparative civil society and third sector research in VOLUNTAS. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 34, 1122-1133. <https://doi.org/10.1007/s11266-023-00625-4>
12. Dolińska, A., Grabowska, M., Nahajowska, N. (2016). *Za darmo nie robię – wolontariat drogą do sukcesu. Raport z badań własnych*. Wydawnictwo i Drukarnia Triada Sp. z o. o. Pobrane z: https://umwd.dolnyslask.pl/fileadmin/user_upload/Organizacje_pozarzadowe/projekty/Publikacja_Za_darmo_nie_robie_-_wolontariat_droga_do_sukcesu.pdf (data dostępu: 09.11.2025).
13. Dolot, A. (2018). The characteristics of Generation Z. *E-mentor*, 2(74), 44-50. <https://www.doi.org/10.15219/em74.1351>
14. Duda-Machejek, A. (2024). Cele i dążenia młodych Polaków: przegląd badań. W: B. Więckiewicz (red.), *Aspiracje i dążenia młodzieży* (s. 93-136). Instytut Badań Edukacyjnych.
15. Dziob-Zadworna, A. (2025). Zrównoważona Karta Wyników Zrównoważonego Rozwoju jako metoda zarządzania strategicznego w polskich organizacjach pożytku publicznego – propozycja zastosowania. *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie*, 75(1), 105-122. <https://doi.org/10.33119/KNOP.2025.75.1.7>
16. Gagatęk, K., Karaś, U., Kelsz, J. (2025). *Stan Młodych 2025*. Fundacja ważne sprawy.
17. GUS. (2024). *Sektor non-profit w 2022 r.* Główny Urząd Statystyczny. Pobrane z: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoleczna-wolontariat/gospodarka-spoleczna-trzeci-sektor/sektor-non-profit-w-2022-roku,1,9.html> (data dostępu: 13.06.2025).
18. Jakubczak-Krawczyńska, K. (2023). Organizacje pozarządowe w zapewnianiu bezpieczeństwa społecznego w Polsce. *Wiedza Obronna*, 284(3). <https://doi.org/10.34752/2023-i284>
19. Kucharska, D. (2020). Dyplomacja pozarządowa – rola NGO w polityce zagranicznej Polski. *Alcumena. Pismo Interdyscyplinarne*, 4(4), 31-40.
20. Lendzion, K. (2024). Edukacja domowa w praktyce – fundacje i stowarzyszenia wspierające dzieci i rodziców w edukacji domowej. W: G. Całek, E. Sielicka (red.), *Organizacje pozarządowe i wolontariat w szkole* (s. 107-119). Oficyna Wydawnicza Impuls.
21. Marks-Bielska, R., Wojarska, M., Lizińska, W., Babuchowska, K. (2020). Local Economic Development in the Context of the Institutional Efficiency of Local Governments. *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 31(3), 323-333. <https://doi.org/10.5755/j01.ee.31.3.22261>
22. Morrison, C., Steiner, A., Hutcheon, D., McAloney-Kocaman, K. (2025). Co-producing with young people in the third sector: A scoping review and future research agenda. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. Online first. <https://doi.org/10.1177/08997640251397657>
23. Ochyra, P., Ochyra-Żurawska, K., Oskierko, M. (2024). Działalność organizacji proobronnych w Polsce. *Prawo i Bezpieczeństwo*, 2, 69-82 <https://doi.org/10.4467/29567610PIB.24.020.20783>

24. Pham, T. H., Nguyen, T. M. H., La, T. C. T., Hoang, X. Q., Kiat Kok, S., Han, J. W., Dang, Q. (2024). A bibliometrics analysis of studies on Generation Z's self-perceived careers. *Cogent Business & Management*, 11(1), 2327120. <https://doi.org/10.1080/23311975.2024.2327120>
25. Schultz, T. W. (1961). Investment in Human Capital. *The American Economic Review*, 51(1), 1-17.
26. Skalska, T., Koskowski, M. (2017). Rola organizacji pozarządowych w zarządzaniu dziedzictwem kulturowym dla potrzeb turystyki. *Turystyka Kulturowa*, 1, 68-79.
27. Smoleńska, O., Tomaszewska, N. (2022). Rola wolontariatu w sporcie. Korzyści i bariery z podejmowania wolontariatu dla różnych środowisk. W: Y. Pelekh, R. Muszkieta, W. Żukow, M. Hagner-Derengowska, O. Smoleńska (red.), *Management and law in sport, recreation, tourism, education and health* (s. 91-112). Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy.
28. Schoon, I., Shukla, S., Verma, S., Terol, E., Da Cunha, J. M. (2025). The COVID-19 pandemic and young people's civic engagement: A scoping review. *Journal of research on adolescence : the official journal of the Society for Research on Adolescence*, 35(1), e13039. <https://doi.org/10.1111/jora.13039>
29. Wæraas, A., Sirris, S., Hellevik, Ø. (2024). The Added Value of Civil Society Organizations in the Provision of Welfare State Services. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*. 35(4), 758-767. doi:10.1007/s11266-024-00639-6
30. Wygnańska, J., Kostrzyńska, M. (2025). *Potrzeby osób doświadczających bezdomności w województwie łódzkim*. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego. <https://doi.org/10.18778/8331-627-7>